

Hizkuntzak: komunikazioa eta irudikapena

Jakintza eta esperientzia arlo honen helburua haurren eta ingurunearen arteko harremanak hobetzea da. Komunikatu eta irudikatzeko modu desberdinak kanpoko eta barneko munduak lotzeko tresnak dira, bidea ematen baitute errealitatea irudikatu, pentsamenduak, sentimenduak eta bizipenak adierazi eta besteekin harremanetan sartzeko.

Haur Hezkuntzaren etapan, haurrak jaiotzetik osatzen ari diren esperientziak eta irudikapen moduak zabaldu eta dibertsifikatu egiten dira. Komunikazioa hezkuntzaren aldetik lantzeak berearekin dakar mezuak hartu, interpretatu eta sortzeko gaitasunak sustatzea; horrela, hobetu egiten baitira munduaren ulertze maila eta modu originalean, irudimentsuan eta kreatiboan adierazteko gaitasuna.

Aurretik esan den moduan, hiru arloak modu bateratuan eta integratuan landuko dira. Adibidez, Ingurunearen ezaguera izeneko arloko objektuen eta gaien ezagutzari ekiten zaionean, harekin batera matematika-hizkuntza landuko da, errealitateari aktiboki eta jakin-minez hurbilduz gero objektuei buruz atzematen dituzten ezaugarrien eta haien arteko loturen irudikapenei baitagokie hizkuntza hori.

Hizkuntza desberdinak erabiliz, horietako bakoitza errealitate desberdinetara nahiz errealitate bakar baten alderdi desberdinetara modurik egokienean moldatzeko modua ikasiko dute Haur Hezkuntzako ikasleek. Horrela, bidea emanen zaie hizkuntza bakoitzaren kodeak bere komunikazio asmoetara egokitzeko; ondorioz, hizkuntza horien erabilera gero eta originalagoa eta kreatiboa izanen da.

Hona hemen arlo honetan sartzen diren komunikatu eta irudikatzeko moduak: hitzezko hizkuntza, arte hizkuntza, gorputz hizkuntza, ikus-entzunezko hizkuntza eta informazioaren eta komunikazioaren teknologien hizkuntza; azken horrek aurrekoak hartzen ditu bere barruan, nolabait ere.

Bestalde, ahozko hizkuntzak aparteko garrantzia du etapa honetan, ikasi, jokabidea erregulatu, eta bizipenak, sentimenduak, ideiak nahiz emozioak adierazteko baliabide nagusia baita. Gau-

zak hitzez adieraztea, ikasten ari direna, pentsatzen dutena eta sentitzen dutena ozenki azaltzea ezinbesteko tresna da identitate pertsonala eratu eta ikasteko, egiten eta izaten ikasteko. Ahozko hizkuntzaren bidez, elkarreragin batzuekin, gero eta konbentzionalagoak eta konplexuagoak diren erabilerak eta moduak ikasiko dituzte.

Ikasleek hizkuntzaren aldetik duten garapenak zuzeneko lotura du hizkuntza ongi erabiltzen dutenek harreman sozialen eta komunikazioaren esparruan ematen dien laguntzarekin. Hortaz, irakasleek hizkuntza aberatsa eta egokia erabili behar dute, izan ere, ikasleen hizkuntza gaitasuna, curriculumeko hizkuntza guztietan, entzuten duten hizkuntzaren kalitatearen eta lehenbiziko saioretatik jasotzen duten laguntzaren mende dago. Ezin ahaz daiteke Haur Hezkuntzako ikasle batzuentzat ikastetxea dela hizkuntza eredu konplexuekin eta hizkuntza formal eta jasoa-rekin kontaktua izateko toki bakarra.

Halaber, ez ditugu ahaztu behar eskolaldiaren hasieran aurkitzen ditugun komunikazio egoera desberdinak: ama-hizkuntzatzat eskolako hizkuntza duten ikasleak eta ama-hizkuntza ez den beste batean (gaztelaniaz nahiz euskaraz) hasten direnak. Bestalde, ikasle atzerritarrek ez dute beren ama-hizkuntza eskolako hizkuntza testuinguruetan identifikatzeko aukerarik izanen.

Nafarroako curriculumek gauza berri bat dute, alegia, eskolako hizkuntza guztien tratamendu integrala. Hona hemen haren funtsa: hizkuntza bakoitzak kode desberdina eta berariazkoa badu ere, komunikatzeko gaitasuna gaitasun konplexua da, hizkuntza desberdinak ikastearen ondorioa. Hau da, ikasteko prozesu bakar bat dago, nahiz eta hizkuntza batzuen kodeak egon, eta horren ondorioz, estrategia berezi batzuk behar dira hizkuntzaren eta metodologiaren aldetik, ikasleek hizkuntza bakoitzean duen gaitasunaren, hura ikasteko denboraren eta dauden baliabideen arabera. Curriculum integratu batek bidea ematen du ikasketa osagarriak izan, hizkuntza bakoitzaren berariazko ezaugarri linguistikoak modu koordinatuan landu eta hizkuntza batean ikasitakoa besteetara transferitu, aplikatu eta zabaltzeko.

Haur Hezkuntzaren bigarren zikloko ikasleei irakurtzearen eta idaztearen erabilerak ikasi eta aztertzeke eskatzen zaie; beste asmo bat da jarduera horietarako interesa piztu eta finkatzea. Irakurri eta idazteko jarduerak ikasgelan modu funtzionalean eta esanguratsuan erabiliz gero, behar den hezkuntzako esku-hartzearekin batera, testu idatziaren ezaugarrietako batzuk ezagutzen hasiko dira, bai eta haien ezaugarri arruntak ere, horiek Lehen Hezkuntzako lehen zikloan osatuko baititu.

Halaber, beharrezkoa da beren eta besteen hizkuntzekiko jarrera positiboak garatu eta bestelako hizkuntzak ikasteko sentsibilitatea eta jakin-mina piztea. Atzerriko hizkuntza bat ikasten hasierakoan, jakin-min hori baloratuko da, bai eta komunikazio testuinguru ezagunetan, batez ere ikasgelako ohiko eginkizunetan mezuek dituzten esanahietara pixkanaka hurbiltzeko joera.

Bestalde, beharrezkoa da testu ulergarri eta errazen bitartez haur literaturara hurbiltzea, literatura hastea gozatu, dibertitu eta jolasteko bidea izan dadin.

Ikus-entzunezkoen eta informazioaren eta komunikazioaren hizkuntzak ere haurren bizitzaren parte dira, eta horiek hezkuntzaren aldetik landu beharra dago; horretarako, erabileratik abiatuta, ikus-entzunezko mezuen ulermena eta erabilera egokia landuko dira.

Arte hizkuntzan hizkuntza plastikoa eta musikala sartzen dira. Hizkuntza plastikoaren hezkuntza-ikusuntuak barne hartzen ditu materialak, testurak, objektuak eta tresnak manipulatu eta plastika-produkzioetara hurbiltzea, abilezia eta trebetasun berriak hartu eta sentsibiltate estetiko eta sormena bultzatzeko.

Musika hizkuntzak errealitatea irudikatu eta komunikatzea ahalbidetzen digu, soinuak denboran erabiltzearen bidez. Asmoa da adierazi eta irudikatzeko bide horretaz baliatzeko gaitasuna pixkanaka handitzea, hezkuntzako helburu orokorretan erabiltzeko.

Gorputz hizkuntza gorputzaren erabilerari loturik dago, hala nola komunikatu eta irudikatzeko asmoa duten keinuei, jarrerari eta mugimenduari. Interes berezia du joko sinbolikoa eta adierazpen dramatikoaren afektibitatea adierazi eta munduaren ezagutzaren berri emateko modutzat hartzeak.

Gaitasun artistikoak garatzen ere laguntzen dute hizkuntzek, eta horrekin batera kontzientzia kritikoa sustatzen dute, esperientzia estetikoak besteekin partekatzearen ondorioz.

Modu osagarri batez, hizkuntzek ikasleen garapen integratua sustatzen dute, eta beste bi arloen edukiekin batera lantzen dira. Hizkuntzen bitartez, irudimena eta sormena lantzen dituzte, beren identitate pertsonala osatzen dute, beren emozioak, munduaz duten ezagutza eta errealitateaz duten pertzepzioa adierazten dute. Gainera, harremanetan sartu, erregulatu, komunikatu eta trukatzeko baliabideak izateaz gain, emozioak adierazi eta kudeatzeko eta errealitatea irudikatzeko tresnarik hoberenak dira. Kultur produktuak diren aldetik, funtsezko baliabideak dira norberaren kultur identitatea eratu eta bestelako talde sozialena estimatzen ikasteko.

Helburuak

Arlo honetan, hezkuntzako esku-hartzeak ondoko gaitasun hauek garatzeko helburua izanen du:

1. Hizkuntza erabiltzea ikasi, irudikatu, komunikatu, gozatu eta ideiak eta sentimenduak adierazteko; ahozko hizkuntza besteekin harremanetan egon eta bizikidetzara erregulatzeko bide gisara baloratzea.
2. Sentimenduak, nahiak eta ideiak adieraztea bai ahozko hizkuntzaren bidez, bai bestelako hizkuntzen bidez, eta beren asmora eta egoerara hobekien egokitzen dena aukeratzea.
3. Beste haurren eta helduen mezuak ulertu eta hizkuntzekiko jarrera positiboa izatea.
4. Literaturako testu batzuk ulertu, errepikatu eta sortzea, eta haiekiko estimuko, gozameneko eta intereseko jarrerak garatzea.
5. Irakurri eta idaztearen erabilera sozialak ulertzen hasi, haien funtzionamendua aztertu eta komunikatu, informatu eta gozatzeko tresna gisa baloratzea.
6. Hizkuntza desberdinetan azaldutako arte lanak ezagutzen hasi eta teknika batzuk erabiliz irudikapen eta adierazpen artistikoko jarduerak egitea.
7. Curriculumeko beste hizkuntzak ahoz erabiltzen hastea ikasgelan komunikatzeko, eta komunikazio trukatzeko horietan parte hartzeko interesa eta atsegina izatea.

Edukiak

(Izartxo* batekin markatutako edukiak zailagoak dira, eta, hortaz, 1. hizkuntzari baizik ez zaizkio aplikatuko).

1. multzoa. *Hitzezko hizkuntza.*

1.1. Entzun, mintzatu eta solas egitea

- Eskolan eta gizartean erabiltzen diren ahozko testuen ideia orokorra ulertzea.
- Curriculumeko beste hizkuntzen ahozko testuen ideia orokorra ulertzea, ikasgelako egunero-egoeretan eta gai ezagun eta arrunteei buruz hitz egiten denean:
  - Arretaz entzutea.
  - Curriculumeko hizkuntzetako adierazpenak eta formulak identifikatu eta haiei erantzun egokia ematea: agurrak, eskaerak, esker ona, gustuko eta lehentasuneko adierazpenak, galderak...
  - Jarraibideak, azalpenak eta kontakizunak ulertu eta eskatzen zaionaren aurrean erantzun egokia ematea (identifikatzea, seinalatzea, jardutea...).
  - Ipuinak modu orokorrean ulertzea. Ulertzen duela modu batzuetan adieraztea, adibidez:
    - Une bakoitzean parte hartzen duen pertsonaiaren marrazkia seinalatzea.
    - Berriz kontatzen direnean akats edo aldaketa nabariak antzematea.
    - Personaia batek esan behar duen esaldia aurrez esan edo gogoratzea.
    - Ipuinaren gaia zein den esatea (ideia nagusia, irakaskuntza...).
    - Pertsonaia bat deskribatzea.
    - Istorioaren bukatu gabeko esaldiak osatzea.
  - Ipuin, poema nahiz kanta labur bateko pertsonaiak identifikatzea. Ahozko kontakizun erraz bateko eszenen segida ezartzea.
  - Ipuin bat kontatzen zaien bitartean emozioak adieraztea (ustekabea, beldurra, poza...).
  - Ipuineko tituluak marrazkiei eta pertsonaiei lotzea.
- Komunikazioko ohiko egoeretan aktiboki parte hartu eta entzutea. Bere enuntziatuak formatu konbentzionaletara gero eta gehiago egokitu eta ikus-entzunezko baliabideen bitartez sortutako ahozko mezuak, testuak eta kontakizunak ulertzen hastea.
- Hizkuntza bidezko trukaketa erregulatzen duten arauak egoki erabili, hitz egiteko txanda errespetatu eta arretaz eta errespetuz entzutea:
  - Solasaldi batean parte hartzea, galdetuz eta entzunez.
  - Ohar egokiak egitea.

- Ahozko hizkuntza gero eta gehiago erabiltzea gertaerak gogoratu eta kontatu, jakintza arloak aztertu, ideiak eta sentimenduak adierazi eta bere eta besteen jokabidea erregulatzeko:
  - Ikasleentzako gertaera garrantzitsu baten berri ematea, iraganeko adizkiak erabiliz. Jakin behar du zer gertatu zen –gertaeren denborazko sekuentzia– non gertatu zen eta berarentzat zergatik den garrantzitsua.
  - Gertatu zaion zerbaiten berri ematea lehenbiziko pertsonan, ekintza espazioan eta denboran ongi kokatuz. Beste batek kontatu duenaren berri ematea.
  - Objektu bat deskribatu eta haren deskribapenari esker identifikatzea. Ikusten diren objektuak erkatzea.
  - Zerbait edo norbait non dagoen azaltzea. Toki batera nola joan azaltzea.
  - Jarraibideak, aginduak eta aholkuak ematea.
- Ahozko hizkuntza nola funtzionatzen duen pixkanaka ikasi eta haren alderdi fonikoei eta lexikoei buruzko interesa izatea:
  - Soinuak ezagutu eta identifikatzea. Kontsonanteak eta bokalak.
  - Galderak, baieztapenak eta ezeztapenak bereiztea. Enfasia eta adierazkortasuna nola eta noiz ematen diren jakitea.
  - Enuntziatu egiazkoak, gezurrezkoak edo gehiegizkoak bereiztea.
  - Soinu errepikapenak, errimak, aho korapiloak etab.
  - Bestelako hizkuntzak daudela jakitea, hala nola denak desberdinak direla soinuen, hitzen eta abarren aldetik. Denek komunikatzeko balio dutela jakitea.
- Hizkuntzei buruzko jarrera positiboa izatea.
- Adinaren araberrako lexiko egokia, zehatza eta aberatsa eta gramatika egitura egokiak erabili eta doinu egokia eta ahoskera garbia izatea.
- Curriculumeko beste hizkuntzetako elkarrizketetan parte hartzeko interesa izatea, ohiko jardueretan eta komunikazioko egoera arruntetan:
  - Curriculemeko beste hizkuntzen sistema fonetikoak ezagutu eta pixkanaka barneratzea. Hori imitatzea.
  - Jorratzen diren gaien eta egoeretako hitzak eta esapideak ezagutzea.
  - Ikasgelan, jokoetan, azalpenetan eta abarretan agertzen diren egoeretan moldatzea.
  - Aabilezia eta prozedura batzuk erabiltzea: errepikatzea, buruz ikastea, hitzak eta esapideak keinuzko eta ikusizko elementuekin lotzea, hizkuntzaren lexikoa, formak eta egiturak ikasteko ereduak ikusi eta imitatzea.

1.2. Hizkuntza idatziaren hastapenak

- Hizkuntza idatziari hurbiltzea komunikatu, informatu eta gozatzeko bidea den aldetik. Haren elementu batzuk aztertzekeo interesa.

- Forma idatziak eta adierazpen grafikoko bestelako formak bereiztea. Idatzizko hitz eta esaldi arrunt eta adierazgarriak identifikatzea. Haien arteko berdintasunez eta desberdintasunez ohartzea. Hitz eta esaldi horien bidez idazteko kodea ezagutzen hastea:
  - Objektuen izena dagokien argazkiari nahiz marrazkiari lotzea, bai eta sinbolo grafikoak edo zeinuak haien esanahiei ere.
  - Soinu jakin batez hasten diren hitzak, edo... z bukatzen direnak nahiz... soinua dutenak identifikatzea.
- Idatzizko hizkuntzaren euskarriak gero eta autonomia handiagoarekin erabiltzea (liburuak, aldizkariak, egunkariak, kartelak edo etiketak). Horiek ematen duten informazioa gero eta ego-kiago erabiltzea.
- Beste pertsona batzuek irakurtzen dituzten kontakizunak, azalpenak, jarraibideak edo deskribapenak arretaz eta interesaturik entzutea:
  - Testu baten edukia igartzea izenburutik, irudietatik eta ezagutzen dituen hitz batzuetatik abiatutik.
  - Izenburu batzuen artetik, testuaren edukira hobekien egokitzen dena aukeratzea ipuinetan, albisteetan, errezetetan, kantetan, poemetan eta abarretan.
  - Gonbit bat identifikatzea (nork, noiz, non eta zergatik gonbidatzen duen).
- Idazmena benetako helburuak betetzeko erabiltzea. Idatzizko hizkuntzaren sistemaren konbentzio batzuk erabiltzeko interesa eta prestasuna (linealtasuna, orientazioa eta espazioaren antolaketa), eta mezuak idazteko gero eta letra zehatzagoa eta argiagoa erabiltzeko gustua izatea:
  - Zenbakiak, letrak eta bestelako zeinuak bereiztea.
  - Letra berberak hitz desberdinetan identifikatzea.
  - Letrak imitatuz grafismoak egitea, ezkerretik eskuinera eta goitik behera.
  - Bere izena eta ikaskideena helburu batzuekin idaztea, adibidez: bere lanak eta gauzak identifikatzeko, eginkizun batzuetan parte hartu duela erregistratzeko, liburutegiko liburuak maileguan eskatzeko, etab.
  - Irakasleari testuak diktatzea, horrek idatz ditzan.
- Idatzizko testua egituratzen duten oinarriko elementuak aipatzeko berariazko hitzak erabiltzea (izenburua, azala, irudia, hitza, letra...).

1.3. Literaturaren hastapenak

- Ipuinak, kontakizunak, elezaharrak, poesiak, errimak edo asmakizunak, bai tradiziozkoak, bai gaur egunekoak, entzun eta ulertzea, atsegin hartu eta ikasteko bide gisara.
  - Erritmoa eta errima atzematea poesia bat entzutean:

- Haurrentzako antzerki-lan batean parte hartzen duten protagonista eta bigarren mailako pertsonaiak (bizidunak nahiz bizigabeak) identifikatzea.
- Kantetarako, poemetarako eta abarretarako beste izenburu batzuk asmatzea.
- Irakasleak irakurritako zati esanguratsu bat zein ipuinetakoa den identifikatzea.
- Irakurri dioten testu bati buruzko iritzia ematea: gustatu zaion ala ez, aurretik zekien zerbaitekin lotzen duen...
- Poesiako testu batzuk, folklorekoak nahiz idazle batenak, errezipatzea, erritmoak, errimak eta hitzen edertasunak sortzen dituzten sentsazioekin gozatuz:
  - Poesia bat, kanta bat eta abar buruz ikasi, errezipatu eta antzeztea, erritmo eta doinu egokiak eta gorputzaren hizkuntza erabiliz, bakarka nahiz taldeka.
  - Bakarka, aho korapiloak errezipatzea, erritmo, doinu eta fonetika egokiek.
- Dibertitu eta ikasteko hizkuntza jokoetan era sortzailean parte hartzea:
  - Bakarka edo taldeka, biko errimak sortzea, eredu bati jarraikiz eta doinu eta erritmo egokiak erabiliz.
  - Asmakizun bat asmatzea, binaka nahiz bakarka, horretarako ereduak eta laguntza emanaz.
  - Txistek eta umorezko zentzugabekeriak.
  - Ahopeka, azkar, mantso... hitz egin edo errezipatzea. Adierazkortasuneko jokoak, erritmoraren egokitzea.
- Literatur testuak dramatizatu eta hizkuntzaz kanpoko baliabideen bitartez adierazteko interesa eta gustua izatea:
  - Haurrentzako antzerki lan nahiz poema dramatizatu batean parte hartzen duten pertsonaie-tako bat (biziduna nahiz bizigabea) antzeztea.
- Literatur produkzioek sortutako interpretazioak, sentsazioak eta emozioak partekatzeko inter-esa izatea.
- Liburutegia errespetuz eta kontuz erabili eta liburutegia baloratzea, denbora pasatu eta go-atzeko baliabide informatiboa den aldetik.

2. multzoa. *Ikus-entzunezkoen eta informazioaren eta komunikazioaren teknologien hizkuntza*

- Ordenagailua, kamera, soinuaren eta irudien erreproduzitzailak eta bestelako baliabide tek-nologikoak erabiltzen hastea.
- Filmak, marrazki bizidunak, bideo-jokoak eta antzeko ikus-entzunezko produkzioak ikusten hastea. Haien edukiak eta estetika kritikoki baloratzea.
- Errealitatea eta haren ikus-entzunezko errepresentazioa pixkanaka bereiztea.
- Ikus-entzunezkoen eta informazioaren eta komunikazioaren teknologiak neurritz erabiltzeko beharraz ohartzea.

3. multzoa. *Arte hizkuntza*

- Plastika-hizkuntzaren osagai batzuk esperimentatu eta aztertzea (linea, forma, kolorea, testura, espazioa...).
- Gertaerak, sentimenduak, emozioak, bizipenak edo ametsak adierazi eta komunikatzea marrazkien eta material eta teknika desberdinekin egindako produkzio plastikoen bitartez.
- Inguruko obra plastikoak interpretatu eta gero eta egokiago baloratzea.
- Ahotsaren, gorputzaren, eguneroko objektuen eta musika tresnen soinu-ahalbideak ezagutzeta. Soinuak musika jo eta sortzeko erabiltzea.
- Ingurune natural eta sozialeko soinuak ezagutu eta haien ezaugarriak eta oinarrizko kontraste batzuk (luzea-laburra, ozena-leuna, akutua-apala) bereiztea.
- Inguruneko musika obrak modu aktiboan entzutea. Kantak interpretatu, musika-jokoetan aritu eta dantzatzeko jardueretan modu aktiboan parte hartu eta gozatzea.

4. multzoa. *Gorputzaren hizkuntza*

- Keinuak eta mugimenduak esperimentatu eta adierazi eta komunikatzeko baliabideak direla ikastea.
- Beren gorputzak espazioan eta denboran mugituz dituzten ahalbideak komunikatu eta adierazteko erabiltzea.
- Pertsonaiak, gertaerak eta egoerak naturalki aditzera ematea bakarkako nahiz taldekako joko sinbolikoetan.
- Dramatizazio jardueretan, dantzetan, joko sinbolikoetan eta gorputz adierazpeneko bestelako jokoetan parte hartzea.

Ebaluazio irizpideak

1.L1. Ahozko hizkuntza beren adinekoekin eta helduekin harreman positiboak izateko modurik egokienean erabiltzea, komunikazio asmoen arabera, ahozko mezu desberdinak ulertu eta entzuteko arretazko eta errespetuzko jarrera izatea.

Irizpide honen bidez komunikazio asmo desberdinak (laguntza eskatu, gertaera baten berri eman, jarraibide errazak eman, solasaldietan parte hartu) betetzeko ahozko hizkuntza garbia eta egokia erabiltzeko gaitasunaren garapena ebaluatzen da. Ahozko hizkuntza beren portaera erregulatu, bizipenak kontatu, arrazoitu, gatazkak konpondu eta bere gogo aldartea komunikatu eta besteekin partekatzeko modu egokian eta kreatiboan erabiltzeko interesa eta gustua baloratuko da. Halaber, irizpide hau ikasgelan parte hartzeko bidea ematen dien mezuak, kontakizunak, literatur lanak, deskribapenak, azalpenak eta informazioak entzun eta ulertzeko gaitasunari buruzkoa da.

Besteekiko errespetua horiek esaten dutenarekiko interesaren eta arretaren bitartez adierazten da, hala nola konbentzio sozialak erabiliz (hitz egiteko txanda, entzutea, solaskideari begiratzea, gaiari lotzea) eta desberdintasunak onartuz.

1.12. Ahozko hizkuntza beren adinekoekin eta helduekin harreman positiboak izateko modurik egokienean erabiltzea, komunikazio asmoen arabera, ahozko mezu desberdinak ulertu eta entzuteko arretazko eta errespetuzko jarrera izatea.

Irizpide honen bidez curriculumeko beste hizkuntzetan lortu duten mailaren araberako komunikazio asmo desberdinak (laguntza eskatu, esker ona adierazi, agurtu, jarraibide errazak eman, galdetu eta erantzun) betetzeko ahoz komunikatzeko gaitasunaren garapena ebaluatzen da. Ikasitako formulak egoki erabili eta ikasgelako jardueretan (azalpenetan, jokoetan, antzezpenetan, eta abarretan) parte hartzeko interesa eta gustua baloratuko dira. Halaber, irizpide hau ikasgelan parte hartzeko bidea ematen dien mezuak, kontakizunak, kantak eta poemak, deskribapenak eta azalpenak entzun eta ulertzeko gaitasunari buruzkoa da.

Besteekiko errespetua horiek esaten dutenarekiko interesaren eta arretaren bitartez adierazten da, hala nola konbentzio sozialak erabiliz (hitz egiteko txanda, entzutea, solaskideari begiratzea, gaiari lotzea) eta desberdintasunak onartuz.

2. Ikasgelako eta inguru hurbileko testu idatziekiko interesa izan eta haiek erabiltzen, haien asmoak ulertzen eta idatzizko kodearen ezaugarri batzuk ezagutzen hastea. Ikasgelan irakurri eta idazteko jardueretan interesa izan eta haietan parte hartzea.

Irizpide honekin ikasleek idatzizko hizkuntza baloratzen ote duten ebaluatzen da, hala nola irakurtzea eta idaztea komunikatu, informatu eta gozatzeko baliabide gisara funtzionalki erabiltzen hasi ote diren. Interes hori ikasgelan egiten diren irakurketetan eta idazketetan duten arretaren eta jakin-minaren bidez frogatuko dute. Idatzizko materiala (liburuak, egunkariak, eskutitzak, etiketak, publizitatea eta abar) egoki erabiltzen duten ikusiko da. Idatzizko kodearen oinarrizko mekanismoak aztertu eta idatzizko hizkuntzaren ezaugarri eta konbentzio batzuk ikasteko interesa baloratuko da, ezagutza horiek Lehen Hezkuntzan finkatuko baitira.

3. Arte eta ikus-entzunezkoen hizkuntzen baliabideak, materialak eta teknikak erabiliz adierazi eta komunikatu, haien ahalbideak aztertu, beren produkzioekin gozatu eta beren esperientzia komunikatibo eta estetikoak besteekin partekatzeko interesa izatea.

Irizpide honen bidez musikaren, ikus-entzunezkoen, plastikaren eta gorputzaren hizkuntzen material, baliabide eta teknikak erabiliz adierazteko gaitasunaren garapena ebaluatzen da.

Keinuen, mugimenduen, ahotsaren, koloreen, testuraren eta soinuen adierazpen ahalbidea esperientzatu eta saiatzeko gustua ebaluatuko da.

Sentsibiltate estetikoaren eta baliabide desberdinekin egindako arte lanekiko jarrera positiboen garapena baloratuko da, hala nola esperientzia estetikoak partekatzeko interesa.